

A pályázati felhívás címe:

Kertészeti üvegházakhoz, hűtőházakhoz kapcsolódó, és post-harvest fejlesztések támogatása

A pályázati felhívás kódszáma:

KAP-RD01a-RD01c-1-24

Rövid összefoglaló

<p>Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a pályázati felhívás (a továbbiakban: felhívás) 2.1 és 2.2 fejezetében)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdasági termelők - Mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezetek - Állami elismeréssel rendelkező együttműködések - Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integratori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások
<p>Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 3.1 fejezetében)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A kertészeti termelőtevékenységet szolgáló létesítmények építése, fejlesztése, korszerűsítése - Post-harvest fejlesztések - Energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek - Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása
<p>Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 2.3 fejezetében)</p>	<p>A támogatási kérelem benyújtására 2024. szeptember 24. napjától van lehetőség.</p>
<p>Mi a támogatás formája? (Részletes információk a felhívás 8.1 fejezetében)</p>	<p>Vissza nem térítendő támogatás.</p>
<p>Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 8.2. fejezetében)</p>	<p>Legfeljebb 5 Mrd Ft-ot.</p>
<p>Mennyi előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 8.3. fejezetében)</p>	<p>A támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg legfeljebb 25 százalékáig, de legfeljebb 500 millió Ft-ig a kedvezményezett kérelemmel előleget igényelhet.</p>
<p>Mennyi a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4.2 fejezetében)</p>	<p>A támogatási okirat véglegessé válásától számított legfeljebb 36 hónap.</p>
<p>Hol valósítható meg a művelet?</p>	<p>Magyarország egész területén.</p>
<p>Várhatóan hány művelet kap támogatást?</p>	<p>350 db.</p>

A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 50 Mrd Ft az alábbi célterületi bontásban:

- **A felhívás 1. célterülete** keretében igénybe vehető keretösszeg: **30 Mrd Ft.**
- **A felhívás 2. célterülete** keretében igénybe vehető keretösszeg: **20 Mrd Ft.**

A felhívás forrását az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja.

A felhívás Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervének (a továbbiakban: KAP ST) keretében a Nemzeti Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) által kerül meghirdetésre.

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy a felhívás, az [Általános Útmutató](#) a KAP Stratégiai Terv keretében meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: ÁÚF) együttesen tartalmazzák a kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az IH a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közlemény kerül megjelentetésre, ezért és az egyéb információk megismerése céljából kérjük, hogy kövessék figyelemmel a kap.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

A felhívásban nem szereplő előírások esetében a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló [2022. évi LXV. törvény](#) (a továbbiakban: KAP törvény), a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről szóló [54/2023. \(IX. 13.\) AM](#) rendelet (a továbbiakban: KAP Vhr.), és az ÁÚF az irányadó.

A felhívás eltérhet az ÁÚF-ben megfogalmazott előírásoktól, ebben az esetben a felhívásban foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A felhívás vonatkozásában nem alkalmazandó az ÁÚF 11. pontja.

Tartalomjegyzék

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE.....	5
2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI	5
2.1. Kedvezményezett köre	5
2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre	7
2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje	7
2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei.....	8
3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK	8
3.1. Támogatható tevékenységek.....	8
3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek.....	8
3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek.....	10
3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:	10
3.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:	11
3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:	12
3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	12
3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások.....	12
4. MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA	21
4.1. A művelet megkezdése.....	21
4.1.1. Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet megkezdése	21
4.1.2. Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése	22
4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások.....	23
5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK.....	23
5.1. Közbeszerzési kötelezettség.....	23
5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	23
5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség).....	23
6. INDIKÁTOROK.....	23
6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás.....	23
6.2. Monitoring adatszolgáltatás.....	24
7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND	24
7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend	24
7.2. Kiválasztási kritériumok	25
8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK	26

8.1. Támogatás formája.....	26
8.2. Igényelhető támogatás.....	26
8.3. Igényelhető előleg.....	27
9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	28
9.1. Kifizetési kérelmek tervezése	28
9.2. Elszámolható költségek	28
9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása.....	31
9.3. Elszámolhatóság feltételei.....	31
9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások	32
9.5. Nem elszámolható költségek	33
10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK.....	34
10.1. Általános jogkövetkezmények	34
10.2. Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	34
10.3. Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	35
10.4. A felhívásban rögzített kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	35
11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK.....	37
11.1. Jogutódlás, kötelezettségátadás	37
11.2. További dokumentumok	37
11.3. Képzettségi nyilvántartás.....	37
12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE	38
13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA	38
13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok	38
13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek.....	38
13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:.....	38
13.2. Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok	40
14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI	41

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE

A felhívás alapjául a KAP ST RD01a_E01_FRM_73 kódszámú, Mezőgazdasági üzemek fejlesztése című, valamint az RD01c_E01_FRM_73 kódszámú, Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása című beavatkozásai szolgálnak.

E beavatkozások a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervekhez nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) [2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet](#) 73. cikkén alapulnak.

A felhívás a beavatkozásokban megfogalmazott alábbi célok megvalósulását kívánja elősegíteni:

- A kertészeti ágazaton belül a hajtatasos termesztésben előállított friss zöldségfélék iránti piaci kereslet folyamatosan növekszik, melynek kielégítéséhez időzített és környezetbarát termesztés, valamint folyamatos szállítás szükséges, ezért indokolt a növényházi termesztő kapacitás növelése. A termesztő felület növelése mellett a meglévő üveg- és fóliaházak korszerűsítése is hozzájárul az ágazat versenyképességének növeléséhez. Ennek legfontosabb eszköze az új, innovatív és környezetbarát termesztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása, az energiafelhasználás hatékonyságának javítása. Hazánk geológiai adottságai alapján kifejezett cél a geotermikus hőenergia-potenciál kiaknázása.
- A fogyasztói igények kielégítéséhez elengedhetetlen a zöldség és gyümölcsfélék szakszerű tárolása, amely lehetővé teszi a betárolt áru minőségének megőrzését, így egész évben biztosítható a keresett termékek rendelkezésre állása. A fogyasztói igényeket a termelők csak akkor tudják kielégíteni, ha rendelkeznek korszerű tárolási és áruvá készítési rendszerekkel, továbbá bővítik, illetve korszerűsítik a jelenleg rendelkezésre álló kapacitásokat.

2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

2.1. Kedvezményezettek köre

A felhívásra támogatási kérelmet nyújthat be:

1. Mezőgazdasági termelő, aki abban az esetben jogosult támogatásra, ha igazolja, hogy:

- a) A támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, - az azt megelőző teljes lezárt üzleti évben **legalább 10 000 euró STÉ üzemmérettel rendelkezik.** (Az üzemméret megállapítása szempontjából a 10. mellékletben megadott, 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók);
- A növénytermesztéssel összefüggő üzemméret számítás alapja a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti év egységes kérelme (a továbbiakban: EK kérelem) alapján elfogadott, mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret. Ha a mezőgazdasági termelő a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozóan rendelkezik a felhívás 5. melléklete szerinti „*Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról*” című formanyomtatványon feltüntetett mezőgazdasági tevékenységgel művelt területtel, vagy EK kérelemben nem feltüntetett területtel, akkor az üzleti év vonatkozásában a mezőgazdasági tevékenységére vonatkozóan rendelkeznie kell a székhelye/lakóhelye szerint illetékes vármegyei

kormányhivatal által kiállított (a felhívás 5. melléklete szerinti) igazolással, amely tartalmazza az üzemméret számításánál figyelembe vett terület nagyságát és hasznosítási kódját.

Ha a fenti területtel nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

- Állattartással összefüggő üzemméret számítás alapja a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) által a kedvezményezetthez, mint tartóhoz nyilvántartásba vett tenyészetekben tartott állat lehet. Ha az üzemméret számítás alapját képező állat szarvasmarha, anyajuh, vagy anyakecske akkor az érintett állatfaj tekintetében a teljes lezárt üzleti év vonatkozásában az ENAR nyilvántartásba bejelentett éves átlagos állatlétszámot kell az üzemméret számításánál figyelembe venni. Egyéb, a 6. melléklet szerinti állatfajok esetében az üzemméret nagyságát az állatállomány tartási helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal illetékes járási hatósági állatorvos által kiállított igazolás alapján kell a teljes lezárt üzleti év vonatkozásában az éves átlagos állatlétszám alapján kiszámolni. ENAR-ba és TIR-be a támogatási kérelem benyújtásának napjáig bejelentett módosítások kerülnek figyelembe vételre.

Ha a fenti állatokkal nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

Családi mezőgazdasági társaság (CSMT) esetében - ha a CSMT teljes lezárt üzleti évvel még nem rendelkezik - CSMT-ben részt vevő tagok legalább 50 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10 000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést. A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában kell az üzemméretet meghatározni. Ha a CSMT rendelkezik teljes lezárt üzleti évvel, úgy az előírást önmagában szükséges teljesítenie.

- b) A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évben **árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származott**. A mezőgazdasági tevékenységből származó nettó árbevétel és annak nettó árbevételhez viszonyított arányának kiszámítását a felhívás 7. mellékletében szereplő képlet alkalmazásával kell elvégezni.

Családi mezőgazdasági társaság (CSMT) esetében - ha a CSMT teljes lezárt üzleti évvel még nem rendelkezik - a CSMT-ben részt vevő tagoknak a támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal - az azt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon. Ha a CSMT rendelkezik teljes lezárt üzleti évvel, úgy az előírást önmagában szükséges teljesítenie.

2. A támogatási kérelem benyújtására az alábbiak szerint meghatározott kollektív beruházás keretében is van lehetőség.

Kollektív műveletnek minősül a termelői csoport, a termelői szervezet, a termelői integrációs szervezet, a mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet, valamint a szociális szövetkezet által végrehajtott művelet.

Állami elismeréssel rendelkező együttműködés (termelői csoport, termelői szervezet és termelői integrációs szervezet) a 2.1.1 a) és b) pontokban meghatározott feltételek igazolása nélkül mezőgazdasági termelőnek minősül.

Mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet a 2.1.1. a) és b) pontokban rögzített előírásokat önmagában (a szövetkezet saját üzemmérete és árbevétele) vagy a tagjain keresztül is teljesítheti. Ebben az esetben, a csoportban részt vevő tagoknak a támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal - az azt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó árbevételét össze kell számolni, és az összeszámolt árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon. Továbbá a csoportban részt vevő tagok legalább 40 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10 000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést a támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal - az azt megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában.

A szociális szövetkezeteknek a 2.1.1. a) és b) pontokban rögzített előírásokat önmagában szükséges teljesíteni.

3. Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás esetében a 2.1.1. a) és b) pontokban rögzített előírások nem relevánsak, a vállalkozás abban az esetben jogosult támogatásra, **ha az alábbi feltételeknek megfelel:**

- a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy ha erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évben:
 - o gyógynövénytermék előállítási tevékenységből származó árbevétele az **összes árbevétele 40 %-át meghaladja**¹ (az arányszámítást a 7. mellékletben szereplő 2. számú képlet alkalmazásával kell elvégezni), és
 - o tevékenységét **legalább 3 termeltetési és/vagy felvásárlási szerződéssel**² igazolt partner közreműködésével valósítja meg.

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában **nincs** lehetőség.

2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre

Az ÁÚF „Kizáró okok” c. részben felsoroltakon túl, az alábbi szempontok szerint nem ítéltető meg támogatás azon kedvezményezett részére, aki/amely:

- a) támogatási kérelme nem felel meg a felhívás célkitűzéseinek;
- b) azonos megvalósítási hely kapcsán a Vidékfejlesztési Program VP2-4.1.3-20 kódszámú, Kertészeti üzemek korszerűsítése című felhívása keretében támogatási okirattal rendelkezik és a támogatási kérelem benyújtásakor kifizetési kérelem beadásával még nem igazolta a már támogatott művelet megvalósításának megkezdését. Ezen előírás alól kivételt képeznek azon kedvezményezettek, akik a támogatási okiratukat 2023. szeptember 1-jén vagy azt követően vették kézhez;
- c) a támogatási kérelem benyújtó felületén rögzített üzleti terv „Művelet kockázatosságának minősítése” vizsgálata alapján nem megfelelt minősítést ér el.

2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje

A támogatási kérelmek benyújtására 2024. szeptember 24. napjától van lehetőség az alábbiak szerint meghatározott benyújtási szakaszokban:

¹ A számítás alapja a felhívás „Gyógynövénytermesztés termékei” című 11. mellékletében meghatározott termékek.

² Csak a kötelező tartalmi elemekkel rendelkező (lásd: Fogalomtár) termeltetési szerződés fogadható el. Csak olyan felvásárlói szerződés fogadható el, amelyből egyértelműen kiderül, hogy a szerződő partnerek rögzítették a szerződés időtartamát, a szállítási és a fizetési feltételeket. A szerződésekből az üzleti titoknak minősülő részek kitarthatóak.

1. benyújtási szakasz: 2024. szeptember 24. – 2024. október 7.

2. benyújtási szakasz: 2024. október 8. – 2024. október 21.

3. benyújtási szakasz: 2025. április 22. – 2025. május 5.

4. benyújtási szakasz: 2025. május 6. – 2025. május 19.

2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei

A kedvezményezett benyújtási szakaszonként egy támogatási kérelmet nyújthat be, amely több célterületre is vonatkozhat. A kedvezményezett eltérő benyújtási szakaszokban benyújtott és különböző megvalósítási helyekre vonatkozó több kérelem alapján is részesülhet támogatásban.

Támogatási kérelmet kizárólag a KAP törvény 10. § (2) bekezdés c) pontja szerint a Kedvezményezett Nyilvántartási Rendszerben (a továbbiakban: KNYR) kérelemre nyilvántartásba vett besorolású kedvezményezett nyújthat be.

Támogatási kérelmet **kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapus** azonosítást követően elérhető elektronikus felületen (www.mvh.allamkincstar.gov.hu) keresztül lehet **benyújtani**.

Az eredetileg papíralapú dokumentumokat digitalizált (pl. pdf, jpeg) formában kell csatolni az elektronikus felületen benyújtott kérelemhez. A feltölteni kívánt file-t annak tartalma alapján szükséges elnevezni. Elektronikus aláírással hitelesített dokumentum benyújtása az eredeti elektronikus formában szükséges.

Forráskimerülés esetén – a KAP Vhr. 70. §-ban foglaltaknak megfelelően – az IH vezetője legkésőbb a felhívásban rögzített szakasz zárásának időpontját megelőző ötödik napon külön Nemzeti Irányító Hatósági közleményben rendelkezik a támogatási kérelem benyújtási időszakának lezárásáról.

A KAP Vhr. 17-18. §-aiban foglaltak szerint a támogatási kérelem meghatalmazott által is benyújtható.

A támogatási kérelem benyújtásának részletes szabályait a KAP Vhr. 11 - 12. §-a tartalmazza.

A támogatási kérelem kitöltésével és benyújtásával kapcsolatos részletes leírást a „Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentum tartalmazza.

3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

3.1. Támogatható tevékenységek

3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

1. célterület – Kertészeti ágazat fejlesztését szolgáló beruházások

1. Kertészeti termelőtevékenységet szolgáló növényházak építése, korszerűsítése:

- a) Új építésű üveg- vagy fóliaborítású növényház létesítése,
- b) Meglévő üveg- vagy fóliaborítású növényházak bővítése, valamint üveg- vagy fóliaborítású növényházhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek bővítése,
- c) Meglévő üveg- vagy fóliaborítású növényházak technológiai korszerűsítése, valamint üveg- vagy fóliaborítású növényházhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek energiahatékonyság javulással nem járó technológiai korszerűsítése.

2. Kertészeti termelőtevékenységet szolgáló hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók, valamint a betakarítást követő áruvá készítést szolgáló létesítmények létrehozása, korszerűsítése:

- a) Új hűtőkamrák létesítése, hűtőkonténerek beszerzése (a felhívás [9.4. pontjában](#) foglalt korlátozás figyelembevételével).
- b) Hűtőházakra, hűtőtárolókra vonatkozó tevékenységek:
 - a. Új építésű hűtőházak, hűtőtárolók létesítése.
 - b. Meglévő hűtőházak, hűtőtárolók, valamint hűtőházakhoz, hűtőtárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek bővítése.
 - c. Meglévő hűtőházak, hűtőtárolók technológiai korszerűsítése, valamint hűtőházakhoz, hűtőtárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek energiahatékonyság javulással nem járó technológiai korszerűsítése.
- c) Zöldség- és burgonyatárolókra vonatkozó tevékenységek:
 - a. Új építésű zöldség- és burgonyatárolók létesítése.
 - b. Meglévő zöldség- és burgonyatárolók, valamint zöldség- és burgonyatárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek bővítése.
 - c. Meglévő zöldség- és burgonyatárolók technológiai korszerűsítése, valamint zöldség- és burgonyatárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek energiahatékonyság javulással nem járó technológiai korszerűsítése.

A c) alpont szerint tevékenységek abban az esetben támogathatók, ha a kedvezményezettnek a felhívás 2.1. 1. pontjának a) alpontja alapján meghatározott mezőgazdasági tevékenységből számított üzemméretéből legalább 10 000 euró STÉ üzemméret kertészeti tevékenységből származik (a felhívás 10. melléklet II. táblázatában felsorolt kertészeti tevékenységekre vonatkozó üzemméret számítás szerint).

3. A betakarítást követő áruvá készítést szolgáló eszközök beszerzése (növényházi, tárolási tevékenységhez kapcsolódó):

- a) Válogatás, tisztítás, osztályozás, csomagolás, gépei vagy gépsorai, kapcsolódó technológiai berendezései, valamint az ezekhez szükséges szoftverek ([9.4. pontban](#) foglalt korlátozás figyelembevételével).

2. célterület – Kertészeti ágazat fejlesztését szolgáló zöld beruházások

1. Meglévő fóliaházak, üvegházak, üvegházak, hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók valamint a kapcsolódó létesítmények (szociális és kiszolgáló helyiségek) energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek:

- a) hőtechnikai adottságok javítása, hőveszteség csökkentése (utólagos külső hőszigetelés, külső nyílászáró-csere/korszerűsítés, hővisszanyerő szellőzés korszerűsítése, létesítése stb.);
- b) fűtési, hűtési és használati meleg vízrendszerek korszerűsítése (fűtési, hűtési és használati meleg víz rendszerek korszerűsítése, hőtermelők cseréje korszerű, nagyhatásfokú berendezésekre, hűtési rendszerek energiatakarékos korszerűsítése, termásvíz kísérő gáz hasznosítása stb.);
- c) világítási rendszerek korszerűsítése (fényforrások, világítótestek cseréje. Kül- és beltéri világítási rendszerek korszerűsítése és az ehhez kapcsolódó az igényekhez térben és

időben alkalmazkodó műszaki megoldások kialakítása, ha energia-megtakarítást eredményeznek stb.)

- d) az építmény funkciójának ellátásához szükséges, beépített technológiai rendszerek energetikai korszerűsítése, új, energiatakarékos technológiák kiépítése, energiatakarékos berendezések beszerzése;
- e) hűtőházak, hűtőtárolók vonatkozásában a szabályozott légterű tárolóként való hasznosítást lehetővé tevő korszerűsítés (gáztömör szigetelés, tárolóterek ajtóinak cseréje, szabályozott légterű tárolás technológiai berendezéseinek beszerzése/cseréje (nitrogén generátor, CO₂ abszorber, vezérlés, tágulási tartályok, szelepek, összekötő elemek).

2. Kertészeti ágazat fejlesztését szolgáló beruházások esetében a megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása:

- a) geotermikus energia hasznosítása:
 - a. új termelő kút/rendszer fúrása és a kapcsolódó berendezések, gépészet, termál távvezeték, primer tárolást szolgáló puffertartály kiépítése. Meglévő, ám hő hasznosításra jelenleg nem használt, vagy leromlott termál kutak, meddő szénhidrogén-kutak felújítása és termelőkúttá alakítása;
 - b. a használt termálvíz kezelését szolgáló technológiák beszerzése és az elhelyezését szolgáló műveletek. A kapcsolódó tartozékok, berendezések, szerelvények, szűrőrendszerek, hő és ioncserélők, sótalanítók, valamint hűtőtő kialakítása – beleértve a vízvisszasajtoló kutat és berendezéseit is -, valamint a működést szolgáló építmények létesítése;
 - c. a geotermikus energiaellátás berendezéseinek korszerűsítése, új berendezések beszerzése. Meglévő geotermikus hőhasznosító rendszer hatékonyság-növelése, puffertartály, kaszkárendszer, hőszivattyú, szerelvények, vezetékek kiépítése;
 - d. vízfogyasztásmérő eszközök telepítése;
- b) egyéb megújuló energia hasznosítása:
 - a. napkollektorok alkalmazása használati meleg víz igény részbeni vagy teljes kielégítése céljából és/vagy fűtés rásegítésre;
 - b. ha termálvízből már meglévő hőhasznosítás után kinyerhető hulladékhő nem áll rendelkezésre, földhő kinyerésére hőszivattyú alkalmazása alapfűtésre és/vagy használati melegvíz-termelésre és/vagy fűtés rásegítésre;
 - c. biomassa, azon belül mezőgazdasági fő és melléktermék, kertészeti és állattenyésztési melléktermék, energianövény, erdészeti fő és melléktermék, faipari és egyéb ipari hulladék és egyéb melléktermék felhasználása használati meleg víz igény részbeni vagy teljes kielégítése céljából és/vagy fűtés rásegítésre (kazánrendszer kiépítése);
 - d. napelemek alkalmazása hálózati, vagy autonóm (hálózatra nem kapcsolódó) villamosenergia-termelés céljából (beleértve a kapcsolódó energiatároló berendezést is);
 - e. biogáz hasznosítás a kertészeti termelőtevékenységet szolgáló épületek, technológiák energiaellátása céljából.

A támogatási kérelem abban az esetben kerülhet jóváhagyásra, ha tartalmaz legalább egy elfogadható, a 3.1.1. pontban felsorolt önállóan támogatható tevékenységet.

3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

Tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése. A tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

3.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

1. A 3.1.1. pont 1. célterület 1. a), b) és c) alpontjaihoz kapcsolódóan növényházi művelő eszközök beszerzése (a [9.4 pont](#)ban foglalt korlátozás figyelembevételével):
 - Növényházban használható speciális művelőkocsik, szedőkocsik, növényvédelem és fertőtlenítés gépei, eszközei, palántanevelés és palántakezelés gépei, eszközei valamint a növényházak működtetését szolgáló gépek, eszközök.
2. A 3.1.1. fejezet, 1. célterület 1. a); 2. b) a. és c) a. pontok szerint megvalósított tevékenységhez kapcsolódóan **új építésű szociális és kiszolgáló helyiségek létesítése**.
3. Kertészeti tevékenység végzéséhez kapcsolódó, áruszállításra használható szállítójárművek (N járműkategória szerint: teherautók és furgonok) beszerzése a felhívás [9.4 pont](#)jában rögzített felső korlát figyelembevételével.
4. A 3.1.1. pont 1. célterület szerint megvalósuló fejlesztéshez kapcsolódóan a következő beruházások:
 - Üzemen belüli anyagmozgatás gépei: rakodógép, targonca és ezek adapterei, kézi hidraulikus vagy elektromos raklapemelő (béka) beszerzése;
5. A 3.1.1.1. célterület. 1. pont és a 2. pont b) és c) alpontok szerint megvalósuló fejlesztésekhez kapcsolódóan:
 - Egyedi azonosítóval (például: „Print Screening” módszerrel megjelölt, chippel rendelkező) ellátott, legalább 1 200 X 800 X 760 mm külső mérettel rendelkező, konténerek beszerzése a felhívás [9.4 pont](#)jában rögzített felső korlát figyelembe vételével.
6. A 3.1.1. pont 1. és 2. célterület alapján megvalósuló fejlesztéshez kapcsolódóan a következő beruházások:
 - A művelet részeként megvalósítandó telepi infrastruktúra-fejlesztés a felhívás [9.4. pont](#)jában meghatározott korlátozás figyelembevételével, amely magában foglalja a vagyónvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását.
7. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek szintén önállóan nem, csak valamely önállóan támogatható tevékenységgel együttesen támogathatóak (mindkét célterület kapcsán) a felhívás [9.4. pont](#)jában rögzített felső korlát figyelembe vételével:
 - Projekt előkészítés:
 - szakmai előkészítés,
 - közbeszerzés,
 - Mérnöki feladatok;
 - Projektmenedzsment;
 - Egyéb szolgáltatások;
 - Immateriális javak beszerzéséhez kapcsolódó tevékenységek (szabadalmak, licencek, szerzői jogok és védjegyek vagy eljárások megszerzése).

3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében a [3.1.1.](#) és [3.1.2.](#) pontban meghatározott tevékenységeken túlmenően más tevékenységek nem támogathatók.

Kiemelten felhívjuk a figyelmet, hogy a felhívás keretében nem támogathatóak az alábbi tevékenységek:

- a) mezőgazdasági erőgép és traktor beszerzése,
- b) pickupok beszerzése,
- c) forgóeszközök beszerzése,
- d) feldolgozott zöldség és gyümölcs termékek előállításához kapcsolódó gép, eszköz beszerzése,
- e) használt gépek, eszközök beszerzése,
- f) eltérő funkciójú épület átalakításával létrehozott hűtőház, hűtőtároló, szociális – és kiszolgálóhelyiség kialakítása.

3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak, mivel a felhívás tekintetében a 2023-2027-es időszakra vonatkozó mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás (11)-(14) pontja értelmében nem alkalmazandók az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásokra vonatkozó szabályok.

3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások

A művelet műszaki, szakmai tartalmának meghatározásához az alábbi elvárások figyelembevételére van szükség:

I. Általános elvárások:

1. A művelet költségvetését a piaci árakhoz igazodóan, reális és költséghatékony módon kell összeállítani. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét, valamint a szokásos piaci árak történő megfelelést a támogatási okirat véglegessé válását követően is biztosítani kell, továbbá a műveletnek meg kell felelnie a reális és takarékos költségvetés előírásának az esetleges géptípus-változás, szállító-váltás és költségszerkezet-módosítás esetén is.
2. A műveletnek megfelelően kidolgozottnak kell lennie, a támogatási kérelem pontjait a kérdésnek megfelelő válasszal ki kell tölteni.
3. A kedvezményezett köteles eleget tenni a KAP törvényben és a KAP Vhr.-ben foglaltaknak.
4. A műveletnek meg kell felelnie a felhívásban, annak mellékleteiben, illetve az ÁÚF című dokumentumban foglalt egyéb feltételeknek.
5. A kedvezményezetteknek a támogatási kérelem benyújtó felületén üzleti tervet kell rögzíteni a felhívás 8. melléklete szerint.
6. A támogatott beruházást a kedvezményezett köteles a jóváhagyott megvalósítási helyen rendeltetésszerűen üzemeltetni.
7. Az agrártámogatási jogviszonyból származó kötelezettség teljesítését megghiúsító elháríthatatlan külső ok (vis maior) bekövetkeztét a kedvezményezettnek a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő

elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról szóló 23/2024. (IV. 9.) AM rendelet alapján kell bejelenteni.

8. A támogatási célok megvalósulásának nyomon követése érdekében a kedvezményezettnek eleget kell tennie a monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének.
9. A művelet tervezése és megvalósítása során figyelemmel kell lenni az ÁÚF-ben rögzített Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatos elvárásokra, valamint a horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi) elvárásokra és követelményekre.
10. Ha a kedvezményezett **ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódóan 10%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült**, úgy köteles a kertészeti ágazathoz kapcsolódó üzemméret vonatkozásában legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú üzemméretét fenntartani.
11. **Egyedi azonosítóval ellátott konténerek** beszerzése esetén az egyedi azonosító számnak tartalmaznia kell a művelet azonosítót és az adott konténer sorszámát. A fenntartási időszak alatt a művelet megvalósítási helyéről az egyedi azonosító számmal rendelkező konténert nem lehet elszállítani.
12. A kedvezményezett köteles az üzleti terv részét képező digitalizációs kérdőívet a támogatási kérelem beadásakor kitölteni. A kedvezményezett a kérdőívet a fenntartási időszak végén is köteles ismételtén kitölteni.
13. A felhívás keretében kizárólag a felhívásnak, valamint a művelet céljának megfelelő méretű, funkciójú, kialakítású tevékenységek támogathatók.

II. Kötelező építészeti – műszaki tartalomra vonatkozó előírások:

A). Növényházak építészeti-műszaki tartalmára vonatkozó előírások

1. Új üvegházak (üvegborítású növényházak) építése, bővítése

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m². Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló üvegházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, virágtermesztés esetén legalább az 1000 m² nagyságot, úgy, hogy a bővített egységnek ugyanolyan méreti és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha új építésű lenne.

A fedésre felhasznált üvegnek legalább 4 milliméter vastagságúnak kell lennie. Az oldalfalak borítása fehérszínű szendvicspanelből, vagy polikarbonátból is készülhet. Polikarbonát esetében kizárólag UV védelemmel ellátott polikarbonát használható.

A megépítésre kerülő üvegházak blokkosított formában (egy szerkezeti egységbe), horganyzott fém-tartókkal (bordákkal), legalább 5 méteres vápamagassággal, legalább 8 méteres hajószelességgel készülhetnek.

A műveletnek minimálisan tartalmaznia kell az öntöző-, a tápoldatozó-, és a szellőztető rendszert, $\Delta t =$ legalább 25 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést, energiaernyőt és klímakomputert, továbbá a vezérlés elemeit.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Talaj, légtér-, vegetációs vagy ezek kombinációjával kialakított fűtés és csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő növényházba kötelező.

2. Új, fóliaborítású, nagy légtérű, blokkrendszerű növényházak (blokkfóliaházak) építése, bővítése

A fóliaházak blokkosított formában, (egy szerkezeti egységben) horganyzott fém-tartókkal (bordákkal), legalább 4 méteres vápamagassággal, legalább 8 méteres hajószelességgel készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 170 mikron vastagságúnak kell lennie.

A műveleteknek tartalmaznia kell az öntöző, a tápoldatozó, a légkeverő és szellőztető rendszert, $\Delta t =$ legalább 10 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést és a klímakomputert.

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága zöldségtermesztés esetén legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m². Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló fóliaházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, virágtermesztés esetén legalább az 1000 m² nagyságot úgy, hogy a bővítésnek ugyanolyan méreti és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha teljesen új építésű lenne.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő fóliaházba kötelező.

3. Új, nagylégterű, egyhajós hideghajtató fóliasátrak építése

Üzemi szinten típusonként legalább 1000 m² összes alapterület nagyság. A megépítésre kerülő fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, legalább 7,5 méteres fesztávolsággal készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveletnek tartalmaznia kell az öntözőrendszert.

4. Blokkrendszerű hideghajtató fóliaházak építése

Üzemi szinten típusonként legalább 1000 m² összes alapterület nagyság. A blokkrendszerű mobil fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, legalább 4,5 méteres hajószélességgel készülhetnek. Gyümölcsstermesztés³ esetén beton támasztó oszlopokkal és tartólábakkal, legalább 4 méteres hajószélességgel, továbbá oldal vektor hálós kivitelben horganyzott fémcső bordákkal és tartótáblákkal, vagy beton támasztó oszlopokkal és lábakkal, valamint legalább 3 méteres hajószélességgel is készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveletnek tartalmaznia kell a fóliaház működtetéséhez szükséges öntözőrendszert.

5. Meglévő fóliaházak vagy üvegházak üvegházak technológiai korszerűsítése

A korszerűsítés beépítendő technológiáknak legalább 1000 m² alapterületű növényházra, egy szerkezeti egységben lévő vagy különálló üvegházakra és fóliaházakra irányulhat.

A talaj nélküli termesztés kiépítése esetén kötelező a tápoldat közvetítésére alkalmas közetgyapot, vagy kókuszhanccs paplanok, téglák alkalmazása, a teljes tápoldat előállító, elosztó és adagoló rendszer, a tápanyagtárolók, a programozható keverő berendezések, a tápoldattároló tartály, a szabályozható tápoldat adagolók, a fix építésű csővezetékek és a növényhez vezető rugalmas csövek beépítése.

6. Szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségek, öntözés berendezéseit (víztisztító, tápoldatozó szivattyú), göngyöleggtároló, készáru raktár, növényvédőszer raktár, klímakomputer vezérlő helyisége, adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa és a szociális helyiségek (étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC) kialakítását.

Elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes, természetű felület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

³ Támogatott gyümölcsfajok: szamóca, málna, cseresznye, kajszibarack, őszibarack, csemegeszőlő.

B). Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőházak, hűtőtárolók, valamint zöldség-és burgonyatárolók építészeti-műszaki tartalmára vonatkozó előírások

1. Hűtőkamrák létesítése, hűtő konténerek beszerzése 99 m³ hűtött légtérig

Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőkamrák létesítése esetén a legkisebb támogatott hűtött légtérnek el kell érni a 13 m³-t, a felhasznált szendvicspanel falvastagsága legalább 80 mm. Tartalmaznia kell a teljes hűtőgépezeti rendszert (on/off klíma „split aggregát” beépítése nem támogatott), LED világítást, a beépített ajtónak ÉMI minősítéssel kell rendelkeznie.

2. Új építésű hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók létesítése és meglévő hűtőházak hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók bővítése

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai minőségi előírásoknak meg kell felelniük.

A hűtőházak, hűtőtárolók tartalmazzák:

- az építmények funkciójának ellátásához szükséges összes épületgépezeti, technológiai és biztonságtechnikai berendezést,
- a hűtési technológiát (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötőelemek) és annak működését szolgáló elemeket.
- az előtereket, a felvonulási, a megvalósításhoz szükséges ideiglenes építményeket **tartalmazhatják**, ha a műszaki terv előírja.

A hűtőházon belül több, különböző technológiával felszerelt hűtőtároló egység is kialakítható.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében az építménynek tartalmazni kell, az épületgépezeti berendezéseket, a megvilágítást, az elektromos hálózatot, a tűzvédelem elemeit, az állagmegóvás céljára beépített technológiák gépezeti elemeit (párásítás, szellőztetés). A hűtés külső levegővel kell, hogy történjen.

3. Hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók technológiai korszerűsítése

Hűtőházak, hűtőtárolók esetében a hűtési technológia komplett, vagy a hűtési technológia elemeinek a cseréje, a régi technológiai elemek (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötő elemek) bontása, új elemek beépítése, beszabályozása az épületszerkezetek megtartása mellett. A felújítás keretében az adott hűtőházon belül különböző technológiával üzemelő tároló is kialakításra kerülhet.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében páratartalom szabályozó rendszer cseréje az épületszerkezet megtartása mellett.

4. Kiszolgáló helyiségek építése, bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségek, göngyölegptároló, és/vagy géptároló, adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rárpa.

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai előírásoknak kell megfelelniük.

Az építménynek tartalmazni kell a hőmérséklet szabályozását.

5. Szociális helyiségek bővítése, korszerűsítése

A szociális helyiségek a dolgozók megfelelő munkakörülményeinek biztosítását szolgálják: étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC.

Elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes alapterület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

III. Hatósági engedélyeztetéssel, dokumentumokkal kapcsolatos elvárások

1. **Építési tevékenység esetén** a támogatási kérelemhez a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentációt csatolni kell.

Építési tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni szükséges a felhívás 2. melléklete szerinti nyilatkozatot arról, hogy mely tevékenység minősül építési engedély vagy bejelentés köteles tevékenységnek, és melyek az építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységek.

Napkollektoros rendszer, illetve a csatlakozási ponton az összesített – az inverter névleges teljesítménye alapján - 50 kVA kiserőművi csatlakozási teljesítményt meg nem haladó napelemes rendszer esetében nem szükséges a tervezői nyilatkozatot benyújtani (a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtása ebben az esetben is szükséges).

Felhívjuk a Kedvezményezettek figyelmét, hogy az építészeti-műszaki tervdokumentáció támogatási kérelemhez történő csatolása minden esetben szükséges, akkor is, ha az már korábban csatolásra került az építési engedélyhez.

2. Engedélyköteles építési és/vagy bányakapitánysági tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló, végleges építési és/vagy bányakapitánysági engedélyt a hozzá kapcsolódó engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációval együtt.
3. Engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges használatbavételi engedélyt vagy hatósági igazolást arról, hogy a hatóság a használatbavételt tudomásul vette.
4. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvet, hibalista esetén a műszaki ellenőr teljesítésigazolásával a teljes körű javításról.
5. Ha a művelet megvalósítása tartalmaz vízjogi engedélyköteles beruházást, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor elegendő a vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentumot benyújtani. Legkésőbb az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi létesítési engedélyt és a záradékolt építészeti – műszaki tervdokumentációt.

A záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi üzemeltetési engedélyt vagy a vízügyi hatóság igazolását/nyilatkozatát arról, hogy a vízügyi hatóság nyilvántartásában szerepel az objektum annak azonosítószáma alapján, és a használatbavételét/az üzemeltetését tudomásul vette. Ennek hiányában az üzemeltetési engedélyezési kérelem vagy a használatbavétel/az üzemeltetés tudomásul vétele iránti kérelem benyújtására vonatkozó igazolás/nyilatkozat csatolása szükséges. Nem engedélyköteles vízjogi tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a bejelentési kötelezettség teljesítéséről, és annak vízügyi hatóság részéről történő elfogadásáról szóló igazolást/nyilatkozatot.

6. Építéssel járó művelet esetén az adott szakterületre jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása, építési és felmérési napló vezetése kötelező. Ha az építési tevékenység nem építési engedélyköteles és/vagy az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló [191/2009. \(IX. 15.\) Korm. rendelet](#) alapján nem állna fenn az építésnapló-vezetési kötelezettség, akkor az építési és felmérési napló elektronikusan vagy papír alapon is vezethető.

7. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése, csak szereléssel járó fejlesztések esetén (például: lámpacsere) elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz, valamint vázrajz benyújtása, építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtására nincs szükség. Adott technológia vagy fejlesztés esetében - ha a technológiai leírás nem tartalmazza – tervezői, kivitelezői vagy forgalmazói nyilatkozatot kell arról benyújtani, hogy az adott tevékenység megvalósítása csak szereléssel jár, építési elemeket nem tartalmaz.
8. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése esetén nem szükséges építési napló és felmérési napló vezetése, illetve műszaki ellenőr alkalmazása.
9. Hálózatra termelő, valamint vissz - wattos napelemes művelet esetén a szolgáltató felé benyújtott és a szolgáltató által visszaigazolt igénybejelentőt, vagy a szolgáltató által kibocsátott „Pályázati igazolás HMKE létesítéséhez” tárgyú dokumentumot a támogatási kérelem mellékleteként be kell nyújtani, melynek dátuma legkésőbb a támogatási kérelemmel kapcsolatos hiánypótlás benyújtásának dátuma lehet.

Az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetés feltétele a hálózati engedélyes által jóváhagyott csatlakozási dokumentáció, amelyet az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.

A záró kifizetés feltétele a hálózati engedéllyessel kötött hálózathasználati szerződés megléte, amelyet a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.
10. A művelet megvalósítását szolgáló gazdasági esemény megtörténtét hitelesen igazoló eredeti dokumentumoknak a kedvezményezett nyilvántartásában fizikailag elkülönítetten, ellenőrzésre alkalmas, rendezett formában rendelkezésre kell állniuk.

IV. Energiahatékonyság javítására, illetve megújuló technológia alkalmazására vonatkozó műveletekkel kapcsolatos elvárások:

1. **Az energiafelhasználás csökkentését célzó tevékenységek esetén legalább 10% fajlagos energiahatékonyság javulás teljesítése elvárás – kivéve a jelen fejezet 2. pontjában szereplő komplex (vagyis épület és technológia együttes) fejlesztés esetét -, illetve meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a legalább 5%-os energiahatékonyság javulás teljesítése elvárás. A minimálisan elvárt 10%-os – illetve meglévő termálkút felújítása esetén 5 %-os – hatékonyságjavulást az alábbiak szerint szükséges igazolni:**

A) Az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet) hatálya alá tartozó épületek - kivéve az 1. § (2) e) pont alatti kategóriába tartozó épületek - energetikai-korszerűsítése esetén a meglévő állapotra energetikai tanúsítványt kell kiállíttatni, valamint a tervezett állapotra vonatkozóan az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló [9/2023. \(V.25.\) ÉKM rendelet](#) (a továbbiakban: ÉKM rendelet) szerinti számításokat kell készíteni. A számításokat alátámasztó munkarészben meg kell határozni a felújításra irányuló javaslatok energetikai minőségét és az azokkal elért energia-megtakarítást az összesített energetikai mutatóban. A korszerűsítéssel érintett szerkezetnek és az ÉKM rendelet szerinti jelentős felújítás esetén az egész épületnek meg kell felelnie az ÉKM rendelet 1. mellékletében meghatározott általános követelményeknek. A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak szükséges elkészíttetni, illetve a záró kifizetési kérelemhez benyújtani az épületenergetikai tanúsítványt, illetve a fentiek szerint a fajlagos energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat. Mindkét esetben a fajlagos energiahatékonyság alapja az energetikai tanúsítvány, ám azt ki kell egészíteni a technológiára vonatkozó energetikai adatokkal, és az energetikai hatékonyság javulását a teljes építményen, az épület és a technológia összességén kell kimutatni. A 10 %-os javulást ebben az összesített értékben kell elérni.

B) Hűtéssel és fűtéssel el nem látott építmények (a 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet 1. §. (2) bekezdés e) pont alatti kategóriába tartozó épület), illetve a 176/2008. (VI.30.) Korm. rendelet hatálya alá nem tartozó épületek energetikai felújítása esetén az érintett építmények energetikai

méretezését a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által el kell végeztetni, illetve energetikai számítást kell készíttetni és benyújtani. Ebben a 10 %-os fajlagos energia-megtakarítást igazolni kell a meglévő és a tervezett állapotra vonatkozóan.

Az energetikai hatékonyság javulást a felújítással érintett épület(rész) egészének vonatkozásában kell vizsgálni és számítással igazolni. Ettől eltérni kizárólag az alábbi (műszakilag ésszerűen elválasztható) esetekben lehet:

- a) Valamely gépészeti, villamos alrendszer felújítása: ha a kedvezményezett nem újít fel épületet, csak és kizárólag valamely gépészeti alrendszert (pl.: a használati melegvíz-ellátást, vagy fűtést, vagy mesterséges szellőztetést, vagy világítást, stb.) korszerűsít, úgy elég az adott alrendszer esetében igazolni az éves fajlagos (négyzetméterre vetített, primer energiában kifejezett) energiafogyasztás 10%-os csökkenését.
- b) A teljes gépészet felújítása: ha a kedvezményezett több gépészeti alrendszer felújítására kér támogatást, de épületet nem újít fel, úgy a 10%-os csökkenést a teljes gépészetre szükséges igazolni.
- c) Az épület építészeti felújítása: ha a kedvezményezett kizárólag az épület építészeti felújítására kér támogatást (de gépészeti rendszert nem korszerűsít), úgy az épület jelenlegi fajlagos hővesztesség - tényezőjét kell összehasonlítani a korszerűsítés utánival és elérni a 10% javulást.

A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak el kell készíteni a fajlagos energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat és azokat a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.

C) Energiahatékonyság javítását célzó, technológiát fejlesztő beruházás esetén a technológia egységre vetített energiaigény 10%-os fajlagos energiajavulását, illetve meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a legalább 5%-os energiahatékonyság javulást a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnöknek kell igazolni energetikai számítással. A jelenlegi (felújítást közvetlenül megelőző) adatokra alapozva igazolni kell a technológia fajlagos energiafogyasztását. Vagyis ki kell mutatni éves szinten az egységnyi (tonna, m³, db. stb.) termék előállításához közvetlenül (kizárólag a technológia működtetéséhez) szükséges energiát, és mindezt fogyasztási és termelési adatokkal alátámasztani, illetve az éves fajlagos energiafogyasztást primer energiára át kell számítani és összehasonlítani a felújítás utáni fajlagos (technológiai) energiafogyasztással. A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak el kell készíteni a fentiekben részletezett jogosultságokkal rendelkező mérnökkel, illetve a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani az energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat.

2. Az energiafelhasználás csökkentését célzó – a felhívás [3.1.1. fejezet 2. célterület A\) pontja](#) alapján támogatott -, épület és technológia együttes korszerűsítését célzó, komplex fejlesztés megvalósítása esetén a teljes művelet vonatkozásában 10% energiafogyasztás csökkenés az elvárás.

Az energetikai hatékonyság javulást a teljes, korszerűsítéssel érintett művelet vonatkozásában szükséges vizsgálni. Ha tehát épület felújításra és technológia korszerűsítésére is sor kerül, az energiahatékonyság javulást a támogatott építések és technológiai beruházások összességén kell kimutatni. Ennek megfelelően amennyiben a kedvezményezett az adott művelet keretében az 1. pont A - B - C pontokban leírt esetekből többféleképpen is kér támogatást, úgy az egyes részterületekre jellemző jelenlegi és tervezett energiafogyasztást abszolút energiában kell megadni (azonos mértékegységben kell kifejezni), és összesíteni kell. Az összesített jelenlegi energiafogyasztáshoz képest kell elérni 10% - vagy meglévő termálkút felújítására vonatkozó pályázat esetén az 5 % - csökkenést az összesített tervezett energiafogyasztásban.

3. **Megújuló energiaforrást hasznosító technológia létesítése (a felhívás 2. célterület 2. pont szerint) tevékenység esetén a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt, a fenntartási időszakra vonatkozó, éves átlagban kimutatott várható (becsült) villamos és/vagy hőenergia fogyasztási adatokat a támogatási kérelem mellékleteként minden esetben be kell nyújtani.** A számításban egyértelműen ki kell mutatni, hogy a támogatási kérelemben megvalósítani kívánt fejlesztéssel az érintett üzemben a megújuló energiaforrást hasznosító berendezés(ek) éves termelési és tárolási kapacitása meghaladja vagy sem az adott fogyasztási hely (a fejlesztéssel érintett üzem) éves tervezett villamosenergia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztását. A számításban a már meglévő és a felhívás keretében igényelt támogatás segítségével telepítendő megújuló energiaforrást hasznosító berendezések termelési kapacitását is figyelembe kell venni a termelési kapacitás megállapításánál.
4. A megvalósítandó megújuló energiaforrást hasznosító technológia, létesítmény termelési és tárolási kapacitása **nem haladhatja meg** az adott fogyasztási hely villamos energia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztásának kielégítéséhez szükséges energiaigény mértékét (vagyis az előállított energiamennyiség nem lépheti túl a mezőgazdasági üzem éves energiafogyasztását).
5. A művelet eredményeképp megtermelt villamos energia hálózatba történő értékesítése engedélyezett, de a hálózatba betáplált elektromos energia éves mennyisége nem haladhatja meg az adott telephely éves energiafogyasztását, az értékesített energia mennyisége a fenntartási időszak évei alatt nem lehet több mint az üzem által vásárolt energia mennyisége. A már meglévő vagy – akár a KAP ST valamely egyéb felhívása keretében támogatott - telepítendő megújuló energiaforrást hasznosító berendezések termelési kapacitását is figyelembe kell venni a termelési kapacitás megállapításánál.
6. **Anaerob lebontás (biogáz technológia) alkalmazása** esetén a felhasznált gabonafélék, valamint a keményítő- és cukortartalmú növények (hulladékok, aratási maradványok, melléktermékek kivételével) aránya nem érheti el a betáplált inputanyagok mennyiségének **50 %-át**. Az előírás alátámasztására a kedvezményezettnek rendelkeznie kell olyan kimutatással (pl.: üzemnapló, alapanyag mérleg, a rendszer részét képező elektronikus nyilvántartás), amelyben folyamatosan, naprakészen szerepel a betáplálásra kerülő alapanyagok típusa (megnevezése) és mennyisége.
7. **Anaerob lebontás (biogáz előállítás) alkalmazása esetén** talajjavításra alkalmas minőségű fermentum (biogáz trágya) előállítása szükséges. Az előírás teljesítésének igazolása talajvédelmi hatóságtól beszerzett engedély alapján történik, amelynek legkésőbb a fenntartási időszak 1. évének végére rendelkezésre kell állnia.
8. **Mezőgazdasági eredetű biomassza alapú megújuló energia megoldás alkalmazása esetén** az alapanyag csak az Európai Unióról szóló Szerződés 1. mellékletében szereplő mezőgazdasági termék (a továbbiakban: Annex I. termék), valamint Annex I. termék előállítása, felhasználása során keletkező melléktermék lehet. Az előírás alátámasztására a kedvezményezettnek rendelkeznie kell olyan kimutatással (pl.: üzemnapló, alapanyag mérleg, a rendszer részét képező elektronikus nyilvántartás), amelyben folyamatosan, naprakészen szerepel a betáplálásra kerülő alapanyagok típusa (megnevezése).
9. Ha a mezőgazdasági eredetű biomassza alapú energia-előállítás esetén az elsődleges cél villamos energia előállítása, úgy a technológiai önfogyasztás felett keletkezett hő **legalább 25%-át saját gazdaságon belül hasznosítani kell**. Az előírás alátámasztására a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt számítás benyújtása szükséges a fenntartási időszakra vonatkozólag.
10. Kizárólag olyan rendszerek kiépítése támogatható, melyek megfelelnek a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló [55/2016. \(XII. 21.\) NFM rendelet](#)ben foglalt

előírásoknak. A megfelelést a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépésznek vagy energetikus mérnöknek kell igazolnia.

11. Geotermikus energia felhasználás esetén mérőműszer alkalmazása kötelező.
12. Ha a tervezett művelet a fentiekben részletezett valamely előírással érintett, akkor a **támogatási kérelemhez csatolni szükséges a feltételnek való megfelelést alátámasztó leírást, tervet, számítást, dokumentációt.**

V. A műveletek tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárások:

1. A fenntartási kötelezettség időtartama alatt a támogatással megvalósított beruházás tárgya nem idegeníthető el, nem adható bérbe, jóállás alapján történő csere, amortizáció, lopás, működésképtelenné, használhatatlanná válás esetén a támogatóhoz történő bejelentést követően – a bejelentés alapjául szolgáló igazoló dokumentumokat mellékelve – saját forrásból lecserélendő.
2. Építési tevékenység megvalósítása esetén a támogatási és kifizetési kérelem összeállítása során a Magyar Államkincstár, mint az IH közreműködő szerve és, mint Nemzeti Kifizető Ügynökség (a továbbiakban: Kincstár) honlapján közzétett Építési Normagyűjtemény (a továbbiakban: ÉNGY) alkalmazandó. A támogatási kérelem keretében történő költségvetés tervezését a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY-ben szereplő tételek azonosítója szerint kell elvégezni. A kifizetési kérelem vonatkozásában a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig lehet elszámolni.
3. Építési tevékenység megvalósítása esetén a kedvezményezett az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is benyújtja a kifizetési kérelemhez. A számlarészletezőnek különösen az alábbi tartalmi elvárásoknak kell megfelelnie:
 - a számla kiállítója által hitelesítésre került,
 - hivatkozik a kapcsolódó számlájára,
 - tartalmazza külön az anyag-és munkadíjat, az áfa összegét, az adott tétel kiadási tételazonosítóját, valamint az adott tétel megnevezését.
4. Ha az elszámolni kívánt építési tételek nem sorolhatóak be az ÉNGY tételazonosítói szerint, akkor a kedvezményezett legalább három, azonos funkcióra vonatkozó műszaki tartalommal rendelkező részletes és tételes – egymástól és a kedvezményezett személyétől független kibocsátótól származó – magyar nyelvű, vagy magyar nyelvű fordítást is tartalmazó a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmú ajánlatot csatol a támogatási kérelméhez.
5. A piaci ár alátámasztásaként nem fogadható el olyan ajánlat, megrendelő, szerződés, utasítás, egyéb kötelezettségvállalás (a továbbiakban összefoglalóan: szerződés), amely olyan ajánlattevőtől származik, amelyben a kedvezményezett vagy tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója, tulajdonosi, fenntartói, vagyongazdálkodói, irányítási, képviselői, munkáltatói, vagy kinevezési jogokat gyakorol, vagy fordítva, amely olyan szállítótól származik, amelynek tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója a kedvezményezett szervezetében vagy a másik ajánlattevő szervezetében tulajdonosi, fenntartói, vagyongazdálkodói, irányítási, képviselői, munkáltatói vagy kinevezési jogokat gyakorol. Nem független továbbá az ajánlattevő, ha a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolt vállalkozásnak minősül.

Továbbá érvénytelen ajánlat sem felel meg alátámasztó dokumentumként. Az előírás betartása a kedvezményezett felelőssége. Forgalmazó alatt nem kizárólagosan magyar forgalmazó értendő.

6. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb árajánlattal rendelkező építési tételt kell feltüntetni, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
7. Gép, eszköz és technológiai berendezés beszerzése esetén a kedvezményezett a támogatási kérelem mellékleteként köteles benyújtani három, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező, egymástól és a kedvezményezettől független forgalmazótól származó, azonos funkciójú, összehasonlítható műszaki paraméterekkel rendelkező gépre, eszközre, technológiai berendezésre vonatkozó magyar nyelvű vagy magyar nyelvű fordítást is tartalmazó árajánlatot. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot, az „értéket a pénzért” elvet és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb ajánlattal rendelkező gépet, eszközt vagy technológiai berendezést kell feltüntetni, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
8. Szolgáltatás vásárlása esetén (a könyvvizsgálat, a projektmenedzsment és a projekt-előkészítés kivételével) szintén három árajánlat benyújtása szükséges.
9. A forinttól eltérő pénznemben kiállított árajánlat esetén az árajánlatban szereplő építés megvalósításának, gép-, eszköz- és technológiai berendezés beszerzésének költségét és az arra jutó támogatás összegét az árajánlat kiállításának időpontjában érvényes, a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. Ha az árajánlat magyar forintban is tartalmazza az elszámolni kívánt tétel értékét, úgy a magyar forintban megadott érték tekintendő az árajánlat érvényes értékének.
10. A kifizetési kérelemmel csak annyi anyaghoz tartozó költség kerülhet elszámolásra – a hozzá kapcsolódó elszámolható munkadíjjal együtt – amennyi anyag a támogatott művelettel kapcsolatosan ténylegesen felhasználásra, beépítésre került. Az ÉNGY-ben szereplő építési tételek esetén az anyagköltség a hozzá kapcsolódó munkadíj költséggel együtt, ugyanazon számla alapján kerülhet elszámolásra.
11. A műszaki teljesítmény igazolása valamennyi beépítésre kerülő építési termék vonatkozásában kötelező, az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól szóló 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendeletben foglaltak szerint, melyet a támogató felszólítására kell bemutatni.
12. A művelet keretében kizárólag olyan **első üzembe helyezésű**, a támogatási kérelem benyújtásának évétől számított **legfeljebb három éve gyártott** gép, eszköz, technológiai berendezés beszerzése és beépítése támogatható, amely a támogatható tevékenység megvalósítását szolgálja.
13. A beszerezni kívánt gépeknek, eszközöknek, technológiáknak meg kell felelniük a vonatkozó európai uniós irányelveknek, szabványoknak, illetve az azokat átültető magyar jogszabályoknak, szabványoknak, környezetvédelmi előírásoknak.

4. MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. A művelet megkezdése

4.1.1. Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet megkezdése

Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet abban az esetben részesülhet támogatásban, ha a támogatási kérelem benyújtásakor nem minősül fizikailag befejezettnek (vagyis az üzembe helyezés nem történhet meg).

Fentiek alapján a kizárólag eszközbeszerzést (beleértve a csak szereléssel járó technológiák beszerzését is) tartalmazó művelet megvalósítását a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti a felhívás megjelenését követő napon, de a művelet keretében megvalósítani kívánt eszközbeszerzés nem minősülhet fizikailag befejezettnek a támogatási kérelem benyújtása

napján. A művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

A fizikai befejezésre vonatkozó szabályozást az ÁÚF tartalmazza.

A művelet részét képező gép/eszköz/technológia/berendezés beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.**

Kérjük, hogy a megkezdett műveletre benyújtott támogatási kérelem esetén fordítsanak kiemelt figyelmet a felhívás [3.3. pont V. alpontjában](#) rögzített, a művelet tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárásokra, valamint a felhívás [9. pontjában](#) rögzített elszámolásra vonatkozó szabályokra!

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF tartalmazza.

4.1.2. Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése

Építési engedélyköteles, vagy építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységhez, vagy ingatlanvásárláshoz kapcsolódó támogatás, továbbá megújuló energiatermeléshez nyújtott beruházáshoz kapcsolódó támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelethez nem igényelhető.

Ebben az esetben **a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelet a támogatási kérelem teljes elutasítását vonja maga után.** A művelet megvalósítását a **támogatási kérelem benyújtását követő napon** a kedvezményezett **saját felelősségére megkezdheti**, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

Korszerűsítés vagy bővítés, energiahatékonyság javulásra irányuló művelet a Kincstár által lefolytatott, előzetes helyszíni szemlét követően kezdhető meg. Az előzetes helyszíni szemlét megelőzően megkezdett korszerűsítés/bővítés, energiahatékonyság javulásra irányuló művelet az érintett – előzetes helyszíni szemle nélkül megkezdett - műveletelem visszautasítását vonja maga után. A felújításnak/bővítésnek minősülő támogatott tevékenységnek a pénzügyileg és műszaki-fizikai értelemben is elkülöníthető eleme kerül visszautasításra, ha az építési tevékenységet, vagy azt megelőző bontási tevékenységet megkezdte a kedvezményezett, így az eredeti/kiinduló állapot a szemlén nem ellenőrizhető.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni a következő kivételekkel:

- a **2023. január 1-jénél nem korábban** kiállított tervezési dokumentáció költsége, illetve
- a **[9.2. pont](#) 1. alpontban felsorolt általános költségek** elszámolhatók.

Építési tevékenységet és ingatlanvásárlást is tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/eszköz/berendezés/anyag/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **sem lehet korábbi a támogatási kérelem benyújtását követő napnál.**

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF tartalmazza.

4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások

A művelet fizikai befejezésére a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb **36 hónap** áll rendelkezésre.

A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válásától számított 36. hónap utolsó napja.

5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

5.1. Közbeszerzési kötelezettség

Közbeszerzési kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet a művelet keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. A közbeszerzésekről szóló [2015. évi CXLI. törvény](#), valamint az irányadó egyéb jogszabályokban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a kedvezményezett feladata.

A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó részletes tájékoztatást az ÁÚF tartalmazza.

5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Támogatás abban az esetben folyósítható, ha a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) tulajdoni viszonyai az ÁÚF-ben foglaltaknak megfelelnek, és a művelet szempontjából ennek megfelelően **rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyokat a kedvezményezett biztosítja és igazolja a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg.**

5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség)

A kedvezményezettet a művelet fizikai befejezését követően fenntartási kötelezettség terheli. A kedvezményezett a záró kifizetési kérelem elfogadásáról szóló döntés meghozatalától számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ában foglaltaknak.

6. INDIKÁTOROK

6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás

A kedvezményezett a művelet megvalósításával hozzájárul a KAP ST-ben foglalt alábbi indikátor célértékek teljesítéséhez. Ezen indikátorokra vonatkozóan a kedvezményezettnek műveletszinten nem szükséges elrendő célértéket meghatároznia. Az indikátor célértékek teljesítéséhez a felhíváson kívül más, a KAP ST keretében meghirdetésre kerülő felhívás(ok) is hozzájárul(hat)(nak).

Kapcsolódó beavatkozás megnevezése	Eredménymutató	Eredménymutató átfogó célértéke	Kimeneti mutató	Kimeneti mutató értéke
------------------------------------	----------------	---------------------------------	-----------------	------------------------

RD01a_E01_FRM_73 – Mezőgazdasági üzemek fejlesztése	R.9 Gazdaságok korszerűsítése: A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében-nyújtott beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	3,2%	O.20- A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelő beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	2.272
RD01c_E01_FRM_73 – Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása	R.15. A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújuló energia – termelés kapacitás bővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW)	131 MW	O.20 – A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	5.482
	R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	2,98%		

Az indikátorok aktuális célértékeit a hatályos KAP ST tartalmazza.

6.2. Monitoring adatszolgáltatás

A kedvezményezett köteles a felhívás 4. mellékletében foglaltak szerint a monitoring rendszer működtetéséhez szükséges adatokat megadni.

7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND

7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a KAP Vhr. alapján standard kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek elbírálásra.

Az IH a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot hív össze.

A támogatási kérelmekről az IH vezetője szakaszos elbírálással dönt.

A támogató a kérelem tárgyában történő döntéshozatalt megelőzően egymásnak ellentmondó adatok, tények, körülmények, valamint a benyújtott iratok tartalmának tisztázása érdekében a kedvezményezettet írásban hiánypótlásnak nem minősülő adategyeztetésre vagy egyeztetésre szólíthatja fel.

7.2. Kiválasztási kritériumok

Támogatásban részesülhetnek azon műveletek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, továbbá a felhívásban és annak mellékleteiben foglalt feltételeknek.

1. Nem hiánypótlható jogosultsági feltételek:

- a) a kedvezményezettnek átlátható szervezetnek kell minősülnie az államháztartásról szóló [2011. évi CXCV. törvény](#) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint,
- b) a felhívás [13.1.1. pont](#) 1. alpontjában felsorolt dokumentumok a támogatási kérelemhez benyújtásra kerültek,
- c) az ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, gépekre, berendezésekre és szolgáltatás vásárlásra vonatkozóan a felhívás [13.1.2.](#) 10. pontjában felsorolt dokumentumok legalább egyike (vagyis legalább egy árajánlat) benyújtásra került a támogatási kérelem mellékleteként.

Ha a nem hiánypótlható jogosultsági feltételeknek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor a támogatási kérelem hiánypótlási felhívás nélkül visszautasításra kerül!

2. Hiánypótlható jogosultsági feltételek

- a) a felhívás [13.1.2.](#) pontja szerint a támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.

Ha a hiánypótlható jogosultsági feltételeknek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor egyszeri alkalommal hiánypótlási felhívásra kerül sor.

Ugyanazon tárgykörben hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

3. Tartalmi értékelési szempontok

A jogosultsági feltételeknek megfelelő támogatási kérelmek a felhívás 3. mellékletében meghatározott tartalmi értékelési szempontok szerint elvégzett pontozással kerülnek értékelésre. Az így kialakult pontozási sorrend képezi a támogatási kérelmek támogathatóságára vonatkozó döntés alapját.

A tartalmi értékelési szempontok alapján **legfeljebb 100 pont adható.** Nem támogathatók azok a kérelmek, amelyek esetében a támogatási kérelemre adott összpontszám nem éri el a **40 pontot**, továbbá az üzleti terv minőségére adható **65 ponton belül a 25 pontot, valamint az IH által meghatározott támogathatósági minimumpontszámot.** Ezen utóbbi mértéke a 40 pontot meghaladhatja, figyelemmel a támogathatónak ítélt kérelmek számára.

A tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez külön jogkövetkezmények fűződnek, amelyeket a felhívás 10. fejezete tartalmaz.

8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

8.1. Támogatás formája

A támogatás **vissza nem térítendő támogatásnak** minősül.

8.2. Igényelhető támogatás

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:

- **legfeljebb 5 Mrd Ft.**

A támogatás maximális mértéke:

- **mindkét célterület esetében az alaptámogatás az összes elszámolható költség 50%-a, az alábbi kivételekkel:**
 - o **a 2. célterület 2. pontja („Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása”) esetében a támogatás az összes elszámolható költség 70%-a.**

Az általános költségek (a felhívás [9.2. fejezetének](#) 1. pontja szerint) és az immateriális javak költségeinek vonatkozásában a támogatás mértéke a támogatási kérelemben szereplő elfogadott legalacsonyabb támogatási intenzitású tevékenység alapján kerül megállapításra. (Tehát ilyen költségekhez kapcsolódó támogatás mértéke megegyezik a támogatási kérelemben szereplő legalacsonyabb támogatási intenzitású elfogadott tevékenység támogatási mértékével.)

A támogatás maximális mértéke tovább növelhető az alaptámogatáshoz képest az 1. célterület, továbbá a 2. célterület 1. pontja vonatkozásában az alábbiak szerint azzal, hogy a támogatás maximális mértéke nem haladhatja meg a 65%-ot:

- Fialat mezőgazdasági termelő 15%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosult. A fiatal mezőgazdasági termelő fogalomnak való megfelelést (lásd: Fogalomtár) a Kincstár állapítja meg (igazoló dokumentumok benyújtása nem szükséges, ha a képzettsége(ke)t a képzettségi nyilvántartás már tartalmazza és azokban változás nem történt).
- Gazdaságátadás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosult a gazdaság átvevője vagy együttműködési időszakkal kötött gazdaságátadási szerződés esetén a gazdaság átadója:
 - Ha a kedvezményezett a gazdaság átvevője, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról. Ebben az esetben a felhívás 2.1.1. a) és b) alpontjaiban rögzített előírások a gazdaság átadó által is teljesíthetők. A záró kifizetési kérelem benyújtásakor igazolni szükséges, hogy a gazdaságátadási szerződésnek megfelelően a gazdaságátadó a gazdaság minden elemét átadta a gazdaság átvevőjének.
 - Ha a kedvezményezett a gazdaság átadója, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor igazolást szükséges csatolni arról, hogy a mezőgazdasági igazgatási szervhez az együttműködési időszakkal kötött gazdaságátadási szerződés benyújtásra került. Az első kifizetési kérelemhez csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról.

- Az ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett⁴ - kollektív⁵ módon megvalósuló beruházás és a gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás kivételével - 10%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosult az alaptámogatáshoz képest⁶, ha erről a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtó felületén nyilatkozik és:
 - A támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évben a felhívás [2.1.](#) 1. pontjának a) alpontja alapján meghatározott mezőgazdasági tevékenységből számított üzemméretéből legalább 10.000 euró STÉ értékű ökológiai üzemmérettel rendelkezik, és
 - A kertészeti ágazathoz kapcsolódó üzemmérete legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú.
- Kollektív beruházás 10%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosult.

A kedvezményezett a felhívásban tervezett művelet tekintetében további többlettámogatásra lehet jogosult, ha a beruházás megvalósításához igénybe vett beruházási hitelhez kamattámogatást, illetve a beruházási hitelhez kapcsolódó intézményi kezességvállalás díjához díjtámogatást igényel. A támogatás intenzitás maximális mértéke nem haladhatja meg a 65%-ot azzal, hogy az intézményi kezességvállalás díjához kapcsolódóan legfeljebb 5%, a beruházási hitel kamatához kapcsolódóan legfeljebb 10% intenzitású többlettámogatás igényelhető, a felhívás alapján megtervezett művelet kamat és kezességi díj nélkül számított elszámolható költségének arányában. A felhívás keretében meghatározott maximális támogatási mérték kiterjed a kamattámogatásra és az intézményi kezességvállalás díjához kapcsolódó díjtámogatásra is, a felhívás keretében elnyert támogatással egybeszámítva.

E támogatások külön felhívás keretében, a felhívás alapján elnyert támogatási okirat birtokában igényelhetők. Az összesen elnyerhető támogatás összege – egybeszámítva a felhívás alapján elnyert alap beruházási támogatást, a kamattámogatást, valamint a kezességi díjtámogatást – nem haladhatja meg a felhívásban meghatározott maximálisan igényelhető támogatási összeget, azaz 5 Mrd forintot.

8.3. Igényelhető előleg

A támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg **legfeljebb 25 százalékáig, és legfeljebb 500 millió forint összegig** a kedvezményezett kérelemmel előleget igényelhet.

Ha a kedvezményezett az elszámolható költségek egy részével és ezáltal az arra jutó támogatással már elszámolt, vagy azok vonatkozásában kifizetési kérelmet nyújtott be, akkor az elszámolásra benyújtott költségekre, illetve támogatásra előleg már nem igényelhető.

Az előleget kizárólag a művelet megvalósítására lehet felhasználni, és az igénylését követően benyújtott első kifizetési kérelemben annak teljes összegével el kell számolni.

⁴ Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett esetén az ökológiai tevékenységet igazoló tanúsítványt és az ökológiai ellenőrző-tanúsító szervezet igazolását az ellenőrzési rendszerben lévő terület méretéről és státuszáról a növényféléseleg megjelölésével együtt, valamint az utolsó éves helyszíni ellenőrzésen felvett állatállomány nagyságáról az állatfaj megjelölésével együtt az ellenőrző-tanúsító szervezet a Magyar Államkincstár adatkérése alapján teljesíti, külön igazolás benyújtása nem szükséges.

⁵ Kollektív projekteknek minősül a termelői csoport, a termelői szervezet, a termelői integrációs szervezet, a mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet, valamint a szociális szövetkezet által végrehajtott projekt.

⁶ Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett esetén a figyelembe vehető üzemméret meghatározása a felhívás 2.1. fejezet 1. pont 1. a. alpont szerint történik.

A kedvezményezettnek legalább az igényelt előleg mértékével megegyező összegű önerővel kell rendelkeznie, melyet az előlegigénylési dokumentációval egyidejűleg igazolni köteles. Az önerő igazolásának elfogadható módjait az ÁÚF tartalmazza.

Nem kaphat előleget az a kedvezményezett, akinek vagy amelynek

- a) a KAP Vhr. szerinti agrártámogatási jogviszonyból vagy
- b) a 2014–2020 programozási időszakban keletkezett agrártámogatási jogviszonyból eredő tartozása áll fenn a Kincstárral szemben.

Központi, helyi önkormányzati vagy köztisztviselői költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás, köztisztviselő, közalapítvány, az állam által alapított vagyonkezelő alapítvány vagy az ilyen alapítvány által fenntartott jogi személy kedvezményezett esetén előleg abban az esetben nyújtható, ha a kedvezményezett a KAP Vhr. 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti forrásból nyújtott támogatások kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik.

A Kincstárnál fizetési számlával nem rendelkező kedvezményezettnek az előleg fogadására projektszámlát kell nyitnia.

Az előlegre vonatkozó további szabályokat a KAP Vhr. 80.- 83. § -a tartalmazza.

9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Kifizetési kérelmek tervezése

Egyszeri elszámolásra nincs lehetőség.

Többszöri elszámolás esetén:

A kedvezményezett legalább egy, legfeljebb négy kifizetési kérelmet nyújthat be és a művelet fizikai megvalósítását követően a támogatási döntésben meghatározott határidőig egy záró kifizetési kérelmet kell benyújtania.

A kedvezményezett köteles a támogatási döntés véglegessé válásától számított

- 12 hónapon belül a megítélt támogatás 10 %-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani. Előleg igénybevétele esetén a kifizetési kérelem benyújtásáig az előleg teljes összegével el kell számolni, az előlegigénylést követő első kifizetési kérelemben,
- 24 hónapon belül a megítélt támogatás 60 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet,
- 36 hónapon belül a megítélt támogatás legalább 80 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.

A kifizetési kérelem benyújtásának elmulasztása jogosulatlan igénybevételek minősül.

A kifizetési kérelemre vonatkozó részletes szabályokat a KAP Vhr. 84-90. § tartalmazza.

9.2. Elszámolható költségek

A **művelet elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a művelet támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között, és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A művelet nem elszámolható költségeinek a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, azonban a felhívás [9.5 pontjában](#) nem elszámolhatóként meghatározott költségek, és a felhívás keretében nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a művelet összes költségének, azonban nem részei a művelet elszámolható költségének.

Ha a művelet tartalmaz olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem annak költségkeretéből kíván megvalósítani, és/vagy tartalmaz olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet a kedvezményezett meg kíván valósítani a művelet részeként, azonban a felhívás keretében biztosított támogatáson kívüli forrásból, akkor ezen tevékenységeket elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni a támogatási kérelemben, valamint a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben is. A művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtípusokra vonatkozó részletes szabályozást a KAP Vhr. 5. melléklete, az „ÚTMUTATÓ az elszámolható költségekhez” (a továbbiakban: Útmutató) tartalmazza, amelyeket a felhívásban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A felhívás keretében – figyelemmel az 9.4 pontban foglaltakra – az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1. Általános költségek

1.1 Projekt-előkészítés költségei az Útmutató 3.2.1. pontja alapján

- 1.1.1. Jogszály, hatóság, felhívás által előírt kötelező előzetes tanulmányok, műszaki dokumentáció (ideértve a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó szakmai háttérdokumentációt is) elkészítése,
- 1.1.2. Megvalósíthatósági tanulmány,
- 1.1.3. Környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat,
- 1.1.4. Egyéb szükséges háttér tanulmányok, szakvélemények, beleértve a beruházással érintett terület ökológiai állapotának felmérését és egyéb, horizontális követelményhez kapcsolódó adatszolgáltatás biztosítása érdekében felmerülő költséget,
- 1.1.5. Szükséges engedélyezési dokumentumok, műszaki tervek, kiviteli és tendertervek és ezek hatósági díjának (illeték, igazgatási szolgáltatási díj, egyéb eljárási költség) költségei, ideértve a művelési ág váltását, művelési ágból való kivétel adminisztratív költségét is, figyelembe véve a felhívás 4.1.2. fejezetében meghatározottakat.
- 1.1.6. Tervellenőr költsége, ha alkalmazása jogszabály alapján kötelező,
- 1.1.7. Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos költségek (ideértve a közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos szakértői díját is),
- 1.1.8. Előzetes igényfelmérés, célcsoport elemzése, piackutatás, szakértői hálózatépítés, szakértői műhelymunkák,
- 1.1.9. Szükségletfelmérés, helyzetfeltárás,
- 1.1.10. Társadalmi partnerek, érintettek bevonásával kapcsolatos költségek (ha a beruházás problémamentes, megkezdéséhez indokolt, pl. helyi népszavazás, közmeghallgatás),
- 1.1.11. Előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás,

- 1.2. **A közbeszerzési eljárások lefolytatásának költségei**
- 1.3. **Építési műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit** (az Útmutató 3.4.3.2. pontja alapján)
- 1.4. **Tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása** (az Útmutató 3.4.4.1. pontja alapján)
- 1.5. **Könyvvizsgálat** (az Útmutató 3.4.4.2. pontja alapján)
- 1.6. **Projektmenedzsment költségek**
 - 1.6.1. A projekt előkészítési és megvalósítási időszakában végzett projektmenedzsment tevékenység személyi jellegű ráfordításai (az Útmutató 3.8.1.1. pontja alapján).
 - 1.6.2. A projekt – előkészítési és –megvalósítási időszakában végzett projektmenedzsment tevékenységhez igénybe vett szakértői szolgáltatás díja (az Útmutató 3.8.1.5. pontja alapján).

2. Beruházások költségei

- 2.1. Ingatlanvásárlás (az Útmutató 3.3.6. pontja alapján),
- 2.2. Terület-előkészítés (az Útmutató 3.3.8. pontja alapján),
- 2.3. Építés (átalakítás, bővítés, felújítás), épület-kivitelezés költsége akkor számolható el, ha az a művelet végrehajtásához szükséges, vagyis olyan épületek, építmények építési és értéknövelő felújítási, bővítési költségei számolhatók el, amelyekhez támogatott tevékenységek köthetők (az Útmutató 3.3.9.1. pontja alapján), ide értve a művelet megvalósítása érdekében feltétlenül szükséges bontási költségeket is.
- 2.4. Az építési költségek alatt kell érteni az új építésen túl minden, az építmény rendeltetésszerű hasznosítását lehetővé tevő felújítást, bővítést is (az Útmutató 3.3.9.2. pontja alapján).
- 2.5. A művelet céljához kapcsolódó, a piacon elérhető, a projektcélok megvalósításához szükséges technológiát használó eszközök Sztv. 47–51. §-a szerinti bekerülési értéke elszámolható.
- 2.6. Az eszköznek meg kell felelnie a hatályos szabványoknak és normáknak (az Útmutató 3.3.10.1.2. pontja alapján).
- 2.7. Támogatásból beszerzett tárgyi eszközök után értékcsökkenés nem számolható el a művelet keretében (az Útmutató 3.3.10.1.3. pontja alapján).
- 2.8. Próbaüzem költségei elszámolhatók, a próbaüzem alatt keletkező bevételek kezelésére a művelet-bevételek kezelésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az Útmutató 4.4. pontja szerint (az Útmutató 3.3.10.1.4. pontja alapján).
- 2.9. Főszabály szerint új, kereskedelmi forgalomban, vagy gyártótól beszerezhető, első üzembe helyezésű gépek, technológiai berendezések, eszközök, anyagok beszerzése és beépítése támogatható. Az „új” jelző csak olyan beruházási jellegű termékeket illet meg, amelyeknél a kedvezményezett rendelkezik a vétel időpontjában (a számlakiállítás dátuma) kezdődő termékfelelősségi, garanciális és szavatossági jogainak érvényesíthetőségéhez szükséges, a gyártó és a forgalmazó által kibocsátott, hiteles dokumentumokkal (az Útmutató 3.3.10.1.5. pontja alapján).

2.10. Immateriális javak beszerzése (az Útmutató 3.3.10.2. pontja alapján).

2.11. Lízing (az Útmutató 3.3.11. pontja alapján).

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a művelet összes – elszámolható és nem elszámolható – költségét!

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztására, a piaci ár igazolása szükséges. Ennek részletes szabályozását az Útmutató 2.3.2.4. pontja tartalmazza.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Kedvezményezetteket, hogy a támogató jogosult a piaci árak való megfelelést az alátámasztó dokumentumoktól függetlenül, legalább három árajánlattal történő alátámasztás esetén is ellenőrizni saját, az árrealitás vizsgálatra szolgáló módszertana alapján referencia árakkal összevetni. Ha a támogató az elfogadhatónál nagyobb eltérést észlel a piaci árhoz képest, egyeztetésre szólítja fel a kedvezményezettet, indokolt esetben pedig csökkenti az elszámolható költséget.

Ha az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a kedvezményezettől független piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják), a felmerült költségek a művelet terhére nem elszámolhatóak.

A piaci ár bizonyítása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége. A költségteleknek a művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy meghatározható legyen a besorolásuk.

9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása

Egyszerűsített elszámolásra a felhívás keretében nincs lehetőség.

9.3. Elszámolhatóság feltételei

a) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának kezdete:

aa) A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket - a tervezési dokumentációk költségétől és a 9.2. fejezet 1. pontban felsorolt általános költségektől eltekintve - a művelet részeként nem lehet elszámolni.

ab) Kizárólag gép és/vagy eszközbeszerzést tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/berendezés/technológia beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.

b) A felhívás keretében támogatott művelet költségek elszámolhatóságának vége:

- A kedvezményezett a művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válásától számított 36. hónap utolsó napja.

c) A támogatás folyósítása a kedvezményezett a KNYR-ben rögzített fizetési számlájára történik.

d) Szóbeli megállapodás alapján történő költségelszámolásra nincs lehetőség.

e) A kifizetési kérelem keretében a kedvezményezett

ea) ha természetes személy, akkor nem nyújthat be olyan, készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot, amelynek az – általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt – ellenértéke meghaladja az 1,5 millió forintot,

eb) ha nem természetes személy, akkor nem nyújthat be készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot.

f) A kedvezményezett köteles a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 80%-át teljesíteni.

g) A kedvezményezett köteles a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésben foglalt elszámolási kötelezettség betartására, ennek megfelelően a támogatási okirat véglegessé válásától számított 12 hónapon belül köteles a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani. A kedvezményezett köteles továbbá 24 hónapon belül a megítélt támogatás 60 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet is benyújtani.

h) Kifizetési kérelem – a záró kifizetési kérelem kivételével - csak abban az esetben nyújtható be, ha az abban igényelt támogatás összege meghaladja a megítélt támogatás 10%-át.

i) A záró kifizetési kérelem alapján a támogatás folyósítása felfüggesztésre kerül, amíg a kedvezményezett nem nyújtja be a Kincstárhoz valamennyi, a műveletmegvalósításhoz és az üzemeltetéshez kapcsolódó végleges engedélyt.

j) Átalányalapú elszámolásra nincs lehetőség.

k) A forinttól eltérő pénznemben kiállított elszámoló bizonylat esetén az elszámoló bizonylat végösszegét, illetve az elszámoló bizonylaton szereplő tevékenységek, tételek költségét és az arra jutó támogatás összegét a számlán megjelölt fizikai teljesítés időpontjában érvényes, az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.

l) A beruházási támogatás összegét a kettős könyvvezetésre kötelezett kedvezményezettnek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvezetésre kötelezett kedvezményezettnek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésében. Ha a tőketartalékba helyezett támogatás tekintetében a kedvezményezettnek támogatás jogosulatlan igénybevétele miatt visszafizetési kötelezettsége keletkezik, a visszafizetett támogatás összegét a tőketartalék terhére – a lekötött tartalék megszüntetése után – kell elszámolni.

m) Valamennyi beszerzés vonatkozásában az Útmutató 2.3.2.5. pontja szerinti függetlenségre vonatkozó szabályok az irányadók.

9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások

A művelet tervezése során az egyes elszámolható költségtípusok vonatkozásában a következő korlátozásokat szükséges figyelembe venni:

Kölségtípus	Maximális mértéke az összes nettó elszámolható költségre vetítve (%) /maximális nettó támogatási összeg (Ft)
Általános költségek (9.2. fejezet 1. pont) és immateriális javak költségei, összesen: <i>ebből:</i>	5%
• tájékoztatás, nyilvánosság	0,5%, legfeljebb 150 000 Ft

<ul style="list-style-type: none"> • építési, műszaki ellenőri szolgáltatás • könyvvizsgálat • projektmenedzsment 	<p>1%</p> <p>0,5%</p> <p>2,5%</p>
Ingtalanvásárlás	2%
Terület-előkészítés⁷ (régészeti feltárás, lőszermentesítés, bozótirtás, földmunkák stb.)	2%
A telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés , amely magában foglalja a vagyonsvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását, a felhívás 3.1.2. 2. 6. alpont alapján.	20%
Egyedi azonosítóval ellátott tároló konténer beszerzése a felhívás 3.1.2.2. pont 5. alpontja alapján	30 000 Ft/db
Kertészeti tevékenységhez kapcsolódó szállítójármű (N. kategória) a felhívás 3.1.2.2. pont 3. alpontja alapján	50 millió Ft
Hűtőkonténer beszerzése , beépítése a felhívás 3.1.1. pont 1. célterület 2. a) alpont esetében	8 millió Ft
Áruvá készítés eszközeinek beszerzése a felhívás 3.1.1. pont 1. célterület 3. a) alpont esetében	1 Mrd Ft
Növényházi művelő eszközök beszerzése	A művelet keretében fejlesztett növényház termesztő felület m ² X 10 000 Ft ⁸

A fenti táblázatban meghatározott korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a műveletmegvalósítás során kötelező. A táblázatban szereplő százalékos korlát a záró kifizetési kérelem jóváhagyása során – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – műveletszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költségtípusokra megállapított összeg nem növekedhet.

9.5. Nem elszámolható költségek

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a [9.2. pontban](#), különösen:

- a) a levonható áfa,
- b) a kamattartozás-kiegyenlítés,
- c) a hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy kezességi díjtámogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás,
- d) a hiteltüllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- e) a devizaátváltási jutalék,
- f) a pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamveszteség,
- g) a bírságok, kedvezményezett által fizetett kötbérek és a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti perköltség, függetlenül attól, hogy bíróság által megítélésre került-e,
- h) a kedvezményezettnek saját teljesítés keretében felmerült bármely költség,

⁷ Azokat a munkálatokat kell terület-előkészítés költségtípusba besorolni, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül egyetlen épülethez, építményhez sem, hanem az általános területrendezésre irányulnak (pl. szennyezett föld kicserélése, az egyenetlen terep elegyengetése).

⁸ Ha a támogatási okiratban jóváhagyott releváns műszaki tartalom (a termesztő felület mérete) 10%-ot meghaladó mértékben csökken, úgy a növényházi művelő eszközök vonatkozásában a jóváhagyott támogatási összeg is arányosan csökkentésre kerül.

- i) a művelet keretében működési költségek, bérköltségek és forgóeszközök, különösen egyényári és évelő növények vásárlása,
- j) sikerdíj.

10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK

10.1. Általános jogkövetkezmények

1. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze vagy egy része jogosulatlanul minősül, ha kedvezményezett a felhívás 9.1. pontja és 9.3. pont g) alpontja szerinti kötelezettségét nem teljesíti, azaz nem nyújt be a támogatási okirat véglegessé válásától számított 12 hónapon belül a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet.
2. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonja, ha a kedvezményezett a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-át nem teljesíti.
3. A támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható kiadásokat 5%-kal csökkenteni kell, ha a kedvezményezett a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható kiadások összegének legalább 60%-át teljesíti, de nem éri el az összeg 80%-át.
4. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget 24 hónapon belül a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható kiadások összegének 60%-át elérő mértékű elszámolási kötelezettségének, úgy az elmaradás mértékének 1%-át a KAP törvény 37. §-a alapján az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályai szerint köteles visszafizetni.
5. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a monitoringadat - nyilvántartáshoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1 %-át a KAP törvény 37. §-a alapján az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
6. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségének, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 3 %-át a KAP törvény 37. §-a alapján az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.2. Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

Ha az ellenőrzések során megállapítást nyer, hogy a kedvezményezett a tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségeinek nem tett eleget, a támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül és a kedvezményezett köteles az alábbi táblázatban rögzített támogatási összeg visszafizetésére:

	Tartalmi értékelési szempont	Valamennyi jogosulatlanul igénybevett többletpont után visszafizetendő összeg
1.	állami elismeréssel rendelkező együttműködés elismerése visszavonásra kerül, vagy a művelethez kapcsolódó állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvételi tagsága	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a véglegessé vált támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a

	megszűnik (mind a megvalósítási, mind a fenntartási időszakra vonatkozólag)	
2.	a vállalt energiahatékonyság javulás (a záró kifizetési igényléshez benyújtott számítás alapján) nem éri el a támogatási kérelemben vállalt százalékos mértéket	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a véglegessé vált támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
3.	nem teljesül a megújuló energiaforrás használatára vonatkozó vállalása a projektmegvalósítás befejezését követő első évre vonatkozólag	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a véglegessé vált támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a

Ha több tartalmi értékelési szempont vonatkozásában kerül megállapításra a jogosulatlan igénybevétel, úgy az egyes szankciók összegét össze kell vonni, mely eredményezheti a felhívás 7.2. pont 3. alpontjában meghatározott támogathatósági határpontszám alá csökkenést, ezáltal az intézkedésben való jogosulatlan részvételt.

10.3. Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, az üzleti- és pénzügyi tervben vállalt kötelezettségének, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett részt vesz a Tesztüzemi Információs Rendszerben, és tagsága megszűnik a megvalósítási és/vagy a fenntartási időszak alatt, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
2. A digitalizációs kérdőívet – a fejlesztés megvalósulásának figyelembevételével - a fenntartási időszak végén újra ki kell tölteni. Ha a kedvezményezett e kötelezettségnek nem tesz eleget, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.4. A felhívásban rögzített kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

A) A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely kötelezettségének, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a fenntartási kötelezettségének, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az igénybevett támogatást azon időszakokkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesültek a követelmények;
2. Ha a megújuló energiaforrást hasznosító berendezés, technológia, létesítmény által megtermelt energia mennyisége (beleértve a már meglévő, a támogatástól függetlenül megvalósult berendezés által megtermelt energiát is) meghaladja az adott fogyasztási hely villamos energia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztásának kielégítéséhez elegendő

energiamennyiséget, úgy az erre a tevékenységre már igénybe vett támogatási összeget a jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint a támogatást igénylőnek vissza kell fizetnie;

3. Ha a kedvezményezett ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódóan 10%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült, és a kertészeti ágazathoz kapcsolódó üzemméret vonatkozásában a legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú üzemméretét nem tartja fenn, úgy az emelt támogatási intenzitásra eső támogatási összeget köteles visszafizetni;

4. Ha a kedvezményezett a gazdaságátadással kapcsolatosan 15%-al megemelt támogatási intenzitásban részesült és:

- a) a gazdaság átadója, mint kedvezményezett a gazdaságátadási szerződésben meghatározott gazdaságátadási együttműködés időtartamának utolsó napjáig nem adja át a gazdaságot, vagy
- b) a gazdaság átvéője, mint kedvezményezett az átvett gazdaságot a fenntartási időben nem működteti,

úgy az emelt támogatási intenzitásra eső támogatási összeget köteles visszafizetni;

5. Ha a kedvezményezett nem a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló 55/2016. (XII. 21.) NFM rendeletben foglalt előírásoknak megfelelő rendszert épít ki; úgy az erre a tevékenységre már igénybe vett támogatási összeget a jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetnie.

B) Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a következő kötelezettségeknek, vállalásoknak, úgy az érintett tevékenységre már igénybe vett támogatási összeget a jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetnie:

1. Energiahatékonyság javítását célzó beruházás esetén a kedvezményezett az előírt legalább 10% egységnyi energiahatékonyság javulást nem éri el.⁹;
2. Meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a kedvezményezett az előírt legalább 5% energiahatékonyság javulást nem éri el¹⁰;
3. A kedvezményezett termálenergia felhasználása esetén mérőműszer alkalmazási kötelezettségét nem teljesíti;
4. Mezőgazdasági eredetű biomassza alapú megújuló energia megoldás alkalmazása esetén az alapanyag nem Annex I. termék, valamint nem Annex I. termék előállítás, felhasználása során keletkező melléktermék;
5. Épületkorszerűsítés esetén a 2010/31/EU irányelv szerinti költség optimum szint (melyet a [9/2023. \(V.25.\) ÉKM rendelet](#) tartalmaz) elérésére vonatkozó elvárásnak a kedvezményezett nem tesz eleget;
6. Anaerob lebontás (biogáz technológia) alkalmazása esetén a felhasznált gabonafélék, valamint a keményítő- és cukortartalmú növények (hulladékok, aratási maradványok, melléktermékek kivételével) aránya meghaladja a betáplált inputanyagok mennyiségének 50 %-át;
7. Ha a mezőgazdasági eredetű biomassza alapú energia-előállítás esetén az elsődleges cél villamos energia előállítás, úgy a technológiai önfogyasztás felett keletkezett hő legalább 25%-át saját gazdaságon belül hasznosítani kell. Ha az előírás alátámasztására a Magyar Mérnöki Kamara

¹⁰ Ha releváns.

és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt számítás benyújtását a fenntartási időszakban elmulasztja;

8. Az anaerob lebontás alkalmazása, illetve biofinomítás esetén a talajjavításra nem alkalmas minőségű fermentumot állít elő és használ, illetve azt nem igazolja;

9. Egyedi azonosítóval ellátott konténerek az ellenőrzések során a művelet megvalósítási helyén nem találhatók meg,

11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

11.1. Jogutódlás, kötelezettségátadás

A jogutódlásra, valamint a kötelezettségátadásra a KAP tv. 32 - 33. §-ában, illetve a KAP Vhr. 49 - 51. § - ában és az ÁÚF-ben foglaltak az irányadók.

Az agrártámogatási jogviszony létrejötte után az agrártámogatási jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek az átvállaló kérelmére átadhatóak, ha a kötelezettségátadást az európai uniós állami támogatási szabályok lehetővé teszik.

A kötelezettségátadáshoz a támogató előzetes jóváhagyása szükséges. A kérelem nem hagyható jóvá, ha az átvállaló nem felel meg a jogszabályban vagy pályázati felhívásban meghatározott feltételeknek.

11.2. További dokumentumok

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy az ÁÚF a <https://kap.gov.hu> honlapon megtalálható és felhívás elválaszthatatlan része.

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az ÁÚF figyelembevételével készítsék el!

A Kincstár kifizetési kérelmekkel kapcsolatos közleménye, valamint a felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatója elérhető a <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/> honlapon.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló [601/2022. \(XII. 28.\) Korm. rendelet 3. § 22.](#) pontja szerinti adatok körét tájékoztató jelleggel a 13. melléklet tartalmazza.

11.3. Képzettségi nyilvántartás

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy a KAP törvény 13. § (1) bekezdésének f) pontja, valamint a KAP Vhr. 8. § (1) bekezdése alapján a Kincstár, az egyes intézkedésekben való részvétel feltételeként előírt vagy értékelési szempontból figyelembe vehető képzettséget igazoló dokumentumok nyilvántartására és az azokban szereplő képzettségre vonatkozó adatok, tények kezelésére, ellenőrzésére **képzettségi nyilvántartást vezet.**

A képzettségi nyilvántartásba történő bejelentés szabályairól a Kincstár [20/2024. \(IV. 4.\) számú közleménye](#) tartalmazza, amely az alábbi elektronikus útvonalon érhető el:

<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/kozlemenyek/-/kozlemeny/20-2024-iv-4-szamu-kincstar-kozlemeny>

A felhívás vonatkozásában a **fiatal mezőgazdasági termelők** 15%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosultak. A fiatal mezőgazdasági termelő fogalomnak (lásd: Fogalomtár) való megfelelés

értelmében a fiatal mezőgazdasági termelőnek államilag elismert mezőgazdasági jellegű szakismerettel kell rendelkezni.

12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a **Kincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Ügyfélszolgálatához**, amely az alábbi elérhetőségeken áll rendelkezésre:

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő, Kedd és Csütörtök: 9.00 - 12.00 és 13.00 - 16.00

Szerda és Péntek: 9.00 - 12.00

Telefon: 1811 (4-es gomb); (1) 374-3603 vagy (1) 374-3604

E-mail: mv.ugyfelszolgalat@allamkincstar.gov.hu

A kapcsolatfelvételre a mobilGAZDA alkalmazást is felhasználhatják, amely ingyenesen elérhető a Google Play és App Store digitális tartalomszolgáltatóknál, használata regisztrációhoz kötött.

13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok

13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek

A támogatási kérelem elkészítésekor a következő mellékleteket **kötelezően** szükséges csatolni:

1. Építési tevékenység esetében az építészeti-műszaki tervdokumentációt, valamint a felhívás 2. melléklete szerinti nyilatkozatot az építési tevékenységekről.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a támogatási kérelem benyújtását követően a fenti dokumentumok pótlására nincs lehetőség, így ha a fejlesztés szempontjából releváns fenti dokumentumok valamelyike nem kerül benyújtásra a támogatási kérelemmel egyidejűleg, az a támogatási kérelem visszautasítását vonja maga után!

2. Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett vonatkozásában, ha a kedvezményezett 10%-kal megemelt támogatási intenzitást kíván érvényesíteni:

- a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatról”, valamint a „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” című nyomtatványok (ha azok relevánsak).

Felhívjuk a figyelmet, hogy a támogatási kérelem benyújtását követően a fenti dokumentumok pótlására nincs lehetőség, így ha e dokumentumok nem - vagy hiányosan - kerülnek benyújtásra a támogatási kérelemmel egyidejűleg, úgy a 10%-kal megemelt támogatási intenzitás nem érvényesíthető!

13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:

A támogatási kérelem benyújtásakor a következő mellékleteket szükséges csatolni:

1. Az STÉ módszertan alapján a kedvezményezett – mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet (ha a jogosultságát a szövetkezet nem önmagában igazolja) esetén annak tagja - mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret igazolását alátámasztó dokumentumok

(„Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról”; valamint „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához”nyomtatványok). Az üzemméret megállapítása szempontjából a 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók.

A támogatási kérelem elbírálásához minden esetben szükséges a teljes üzemméret meghatározása, mely az alábbi adatok alapján kerül megállapításra:

- a) „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” (felhívás 5. melléklete);
 - b) EK kérelemben feltüntetett azon adatok, amelyek a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” nevű nyomtatványon nem szerepelnek;
 - c) „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” (felhívás 6. melléklete);
 - d) szarvasmarha, anyajuh, és anyakecske állatfajok esetében az ENAR nyilvántartásban szereplő adatok.
2. Annak igazolására, hogy a kedvezményezett (mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet tagja, ha a jogosultságát a szövetkezet nem önmagában igazolja) teljes lezárt üzleti évből származó **árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik (a felhívás 7. mellékletében szereplő képlet alapján számolt):**
- a) gazdasági társaság esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - b) egyéni vállalkozó esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - c) őstermelő esetén személyi jövedelemadó bevallás, valamint az adóbevallásra nem kötelezett őstermelők esetén az értékesítési betétlap, illetve ha az őstermelő a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény 2.§ c) pontja szerinti kiegészítő tevékenységet is folytat, úgy nyilatkozata arról, hogy árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik
- vagy**
- d) ha a kedvezményezett a számviteli nyilvántartásaiban a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenységből származó bevételeit minden kétséget kizáróan és ellenőrizhető módon egymástól elkülönítve vezeti, akkor a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy ha erre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó üzleti beszámoló, vagy egyéb számviteli nyilvántartás.
3. Tartalmi értékelési szempontokat alátámasztó igazolások, nyilatkozatok, dokumentumok a felhívás 3. melléklete szerint.
4. Hálózatra termelő napelemes művelet esetén a szolgáltató felé benyújtott és a szolgáltató által visszaigazolt igénybejelentő.
5. Energiahatékonyság javítását célzó célterület keretében megvalósuló tevékenységek esetén a legalább 10% fajlagos energiahatékonyság javulást alátámasztó dokumentumok.
6. Meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a legalább 5%-os energiahatékonyság javulást alátámasztó kalkuláció. (3.3. IV. 1. pont szerint)
7. Ha a tervezett művelet a 3.3. III. 1.- 8. pont valamelyikében érintett, úgy az adott feltételnek való megfelelést alátámasztó leírás, terv, számítás, dokumentáció.
8. Épületenergetikai korszerűsítés esetén a [176/2008. \(VI. 30.\) Korm. rendelet](#) szerint elkészített, a fejlesztés előtti állapotra vonatkozó energetikai minőségtanúsítvány. (Ha annak megléte a rendelet

értelmében szükséges.)

9. Ha a kedvezményezett nem számol el a technológiához kapcsolódóan építést, csupán szerelési munkával érintett a fejlesztés, abban az esetben elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz benyújtása.

10. Az ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, valamint a gépekre, berendezésekre, technológiákra valamint a felhívásban meghatározott egyes szolgáltatások vásárlására vonatkozóan 3 db árajánlat a KAP Vhr.3. melléklete szerint. (Felhívjuk a figyelmet, hogy ezen dokumentumok benyújtásának hiánya (egyetlen árajánlat sem kerül benyújtásra a támogatási kérelem mellékleteként), a felhívás [7.2 fejezet](#) 1. c) pontja alapján nem hiánypótolható hiánynak minősül.)

11. A felhívás 5.2. pontjában meghatározott, az érintett ingatlanokra vonatkozó igazolások.

12. Az üzleti terv kitöltési útmutatóban meghatározott, az üzleti terv értékeléséhez szükséges dokumentumok.

13. Annak igazolására, hogy gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozásnak a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évben a vámtarifaszám alapján gyógynövénytermék előállítási tevékenységből származó árbevétele az összes árbevételének 40 százalékát meghaladja:

- a) gazdasági társaság esetén független könyvvizsgálói igazolás,
- b) egyéni vállalkozó, esetén független könyvvizsgálói igazolás,
- c) östermelő esetén regisztrált mérlegképes könyvelő igazolása.

14. Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások esetében három, a teljes lezárt üzleti évben érvényes termeltetési és/vagy felvásárlási szerződés.

15. Gazdaságátadáshoz kapcsolódó többlettámogatási intenzitás érvényesítéséhez:

- Ha a kedvezményezett a gazdaság átadója, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor igazolást szükséges csatolnia arról, hogy a mezőgazdasági igazgatási szervhez a gazdaságátadási szerződés benyújtásra került.
- Ha a kedvezményezett a gazdaság átvevője, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem elkészítésekor kell csatolni.

13.2. Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok

1. Az önerő rendelkezésre állását igazoló nyilatkozatot, illetve dokumentumokat (az ÁÚF-ben meghatározott módon és formában).
2. Legkésőbb az első, építéssel és/vagy vízjogi engedélyköteles beruházással kapcsolatos kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló jogerős építési és/vagy a jogerős vízjogi létesítési/bányakapitánysági engedélyt, – beleértve az engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációt.

3. Építési tevékenység végzése esetén az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is be kell nyújtani minden kifizetési kérelemhez.
4. Hálózatra termelő napelemes művelet esetén az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetési kérelem feltétele a hálózati engedélyes által jóváhagyott csatlakozási dokumentáció, a záró kifizetés feltétele a hálózati engedéllyessel kötött hálózathasználati szerződés megléte.
5. Gazdaság átadója csatolni köteles a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a gazdaságátadási szerződés jóváhagyásáról.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleket az első kifizetési kérelem benyújtása során csatolni szükséges. A dokumentumokat az előlegigénylés kapcsán a Kincstár jogosult bekérni.

14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI

1. melléklet: Fogalomtár
2. melléklet: Nyilatkozat építési tevékenységekről
3. melléklet: Tartalmi értékelési szempontok
4. melléklet: A monitoring rendszer működtetéséhez szükséges adatok
5. melléklet: Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról
6. melléklet: Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához
7. melléklet: A KAP Stratégiai Terv intézkedései esetében a mezőgazdasági tevékenységből származó nettó árbevétel számítás
8. melléklet: Üzleti terv kitöltési útmutató
9. melléklet: TCS – TЭСZ - TISZ tagság és az előírt termékértékesítési kötelezettségek igazolása
10. melléklet: Az STÉ módszertan alapján a mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 10 000 euró minimális üzemméret számítás alapját képező adatok
11. melléklet: Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások árbevétel számításánál figyelembe vehető termékek
- 12/A. melléklet: Tájékoztató a kifizetési kérelem elkészítése során benyújtandó dokumentumokról
- 12/B. melléklet: A kifizetési kérelem elkészítése során csatolandó melléklek listája
13. melléklet: Tájékoztató az ARACHNE kockázatértékelő eszköz részére küldendő adatokról